

vajenosti in neudanosti do ljudi. Če človeka ne moti nič, da brezi vsega tega preživi mladost, zibne iz njega krasota in pesniška odika, nesrečnik, ki je radovoljno pogreznil se v takovo sanjarstvo, očito pokaže se naglo v obče, kakor da ni bilo ga ni duha, ne sluha nekdanj, podobnosti pa breziživotnega, sreča je, če ostane brezi vsakoršne sramotne navade, ali če ostavi sè spominom nenadarjeno življenje. To so splošne opomnje, ki prav nič ne zadevajo mojih bratov; to je le, da sem spregovoril o tem životnem razvitku, ki je lasten mladim letom, zato da sem nekoliko čaralnosti zil na največo nemost, na najsamotnejše zabave, o kakoršnih razmerah so bratje naselili se na svoji novi dedščini, — bratje, ki so o teh razmerah pozneje spominjali se svojih časov, o čemer sem jaz čul toliko, da nisem mogel teh razmer odbiti od živega spomina na to minolost v roditeljskem področji. Skoro splošen obraz so bile te razmere prvih naseljenij v odljudni Smilanščini.

(Dalje prihodnjič.)

## Naši dopisi.

**Z Dunaja 12. dec. (Preširnova slavnost.)** V dvoranah gostilnice „Stadt Wien“ v Jožefovem predmestju zbralo se je dne 9. t. m. zvečer razun udov dijaškega društva „Slovenija“ veliko slovenskega občinstva pa tudi drugih slovanskih gostov. Razun slovenskih državnih poslancev bili so navzoči profesor Šuman s svojo gospó in hčerkama, profesor Stritar, prof. Kandernal, več slovenskih odvetnikov, zastopniki drugih dijaških društev in drugi na Dunaji živeči meščani.

Spored veselice bil je sledeč: 1. Pozdrav predsednikov. 2. A. Foerster: „Pobratimija“, zbor. 3. Slavnostni govor. 4. a) Hlavka: „Nezakonska mati“, zbor; b) K. Mašek: „Ukazi“, zbor. 5. a) Chopin: „Scherzi“, b) Kalauz: „Što se bore misli moje“. 6. A. Heidrich: „Hercogovska“, zbor. 7. Umlauf: Concert Phantasie II., igra na citre g. J. Hostnik. 8. Dr. B. Ipavic: „Vojaška“, zbor. 9. Fr. Majer: „Tičica gozdna“, čveterospev, in 10. J. Kocijančič: „Venec slovenskih narodnih pesni“, zbor. — O izvršitvi tega programa izreči nam je sodbó prav na kratko, da se je slavnost vršila sijajno in po vsem vredno slavljenca Preširna. Biser vsega večera bil je gotovo veličastno in živo pevan zbor Hlavkov „Nezakonska mati“, ki je poslušalcem živo vtisnil lepo idealno podobo ljubljenca našega naroda Preširna. Ako pa ta zbor imenujemo biser večera, moramo pa tudi omeniti drugih biserov večera, namreč „slavnostni govor“, katerega mojstersko sestavljenega je z odlično spretnostjo govoril doktorand Majeron, dalje igra na glasovirji gospice Bogomile Šumanove, katera je z mojsterskim igranjem zaslužila in tudi prejela gromovito pohvalo zbranega občinstva. Enako bila je tudi z veliko pohvalo sprejeta g. Hostnikova igra na citrah, dalje se je moral ponavljati krasno peti čveterospev „Tičica gozdna“ z živim in ljubdonečim glasom posebno gosp. tenorista. Pa tudi fantovske pesmi zadnje točke bile so sprejete s pohvalo in so se morale ponavljati. Sploh izrekamo radi vse priznanje za priredbo lepe slavnosti društvenemu predsedniku in odboru, velezasluženemu pevovodju gosp. Jiriku, pevskemu zboru in vsem gospodom, kateri so k tej slavnosti pripomogli. Vseučiliščniki, kateri tako slavijo našega pesniškega prvaka, dajejo nam poročstvo za napredek in duševni razvoj našega naroda.

II.

**Z Dunaja 14. dec. (Iz državnega zbora.)** Vojni klic: „proč s sedanjim ministerstvom“, katerega se levica državnega zbora drži kot svojega programa, ponavljal se

je do sedaj v vseh treh sejah. V ta namen stavljal je štajarski poslanec in dunajski advokat dr. Maag predlog, da naj se pogodbe gališkega poslanca Kaminskija še enkrat na dan zvlečejo z ozirom na nekatere sumljiva očitavanja, katera so se objavile pri nekem volilnem shodu v Galiciji, obrnjene zoper poročevalca o gališki transverzalni železnici poslanca Kozlovskega, ker je bila tam čuti trditev, da se je tudi njemu doposlala nakaznica nagrade 60.000 gold., katero je baje še le čez delj časa nazaj poslal.

To zatožbo utemeljeval je Maag v seji državnega zbora minuli petek.

Govor Maagov je bil pust, razlogi plitvi in ves vtis zeló neugoden, ker mu je bil povsod videti samo namen škandala.

Izmed desnice oglasil se je k po vsem dostojni izjavi gališki poslanec dr. Madejski, ki je pred vsem izrekel, da bodo tudi njegovi somišljeniki glasovali za to, da se ta stvar preišče, da se resnica spravi na dan, in da se v ta namen odstopi dotičnemu odseku v preiskavo. Dostavil pa je govornik tej svoji izjavi takoj, da pa oni s tem pritrdjenjem nikakor ne priznajo nikakoršnega očitavanja ali pa resničnosti navedenih dogodeb, posebno ker je uže zdaj toliko znano, da so oni spiski iz zaslislalnih zapisnikov le odlomki, in tedaj nepopolni. Ker pa je vendar-le pri tem vprašanji vpletena čast poslancev in zbora, je govornik edino le zato pripravljen glasovati za to, da pride resnica na dan.

Drug napad zadeval je vlado, sosebno trgovskega ministra bar. Pino-ta zavolj danih koncesij o zgradbi krajnih železnic.

Dva mogočna govornika, katerima so znane vse skrivnosti denarnih špekulacij: ne še krščen Neuwirth in pa visokoživoten Schwab stavila sta si nalogo, trgovskemu ministru dokazati, da je zlorabil postavo o zgradbi krajnih železnic.

V seji zadnjega petka je sicer prišel na vrsto samo Neuwirth (Schwab oglasil se je bolnega) in se je postavil z mogočno zatožbo, katere jedro je bila sicer koncesija zaradi krajne železnice tulnske, podeljena hudo zavidani „Länderbank“, kateri je pa pridejal še dolgo vrsto drobiža, tako, da je s tem gotovo upal prekucniti ministra. Tem bolj je pričakoval tega vspeha, ker mu je minister odgovoril samo na kratko s tem, da je odločno zavrnil sumičenje, ker njegova vest je čista, v odseku in pa v zbornici govorili bomo dalje.

Veselje Neuwirthovo začelo se je kaliti v malo urah. Koj v večerni seji tistega dne zapihala je v železniškem odseku druga sapa, posebno Pino in pa Čedik dokazala sta — kakor trdijo na drobno — da je iz Neuwirtha govorila samo zavist baron Rothschildovega zastopnika. Daljne obravnave, upam, da bodo dokazale, da je to res tako.

Včeraj obravnavalo se je v davkovskem odseku vprašanje, kako pomagati česki sladkorski industriji.

**Iz Vipave 8. dec.** — Prejpretekli teden pozvalo je slavno c. kr. okrajno glavarstvo v Postojni vodjo slapske šole, gosp. R. Dolénca, da naj se koj v Podrago podá, neke sumljive trte preiskavat. Gosp. Jan. Semenič iz Podrage poročal je namreč kot načelnik tamošnje lokalne filokserne komisije slav. c. kr. glavarstvu, da sumi uže navzočnost filoksere, v podraških trtnih nasadih. Natančna preiskava sumljivih trt je pokazala, da o filokseri niti sledú ni, pač pa so jako slabo raščo razodevajoče trte, neki vse polne neke jako škodljive glivice, katere odgnijenje najvažnejših korenin, tako zvanih sesalic, provzročuje. Ta bolezen je po izpovedi gosp. R. Dolénca po vipavski dolini uže jako razširjena, uže pred več leti pokazala se je neki v poskuševalnem

vinogradu vinarske šole. Ona žuga vse stare, nezagnojene trte uničiti, mladim, dobro pogojenim ne more še tako do života. Edini pripomoček zoper njo je neki močno gnojenje, katero pa tudi toliko ne izdâ, kakor pri zdravih trtah, kajti namesto da bi se gnoj — to posebno pri starih trtah — še 10. do 12. leto na trtah poznalo, opešajo uže pri 6. do 8. letu.

Tako je zadela uže tako nesrečne vipavske kmetovalce še ta nesreča. Vsaj pognojilo bi se trtam jako rado, ali kje gnoj jemati?

Upanje, da se zgradi tramvaj-železnica, katera bo Vipavo z Trstom vezala, raste. Kedar jo bodo gradili, se kmetovalci res ne bodo dobro počutili, kajti vse vrelo bode k železniškemu delu, in delalcev za obdelovanje vinogradov itd. bode gotovo jako pomanjkovalo; pa — korist železnice, in naj si bode tudi le tramvaj na sopar, ali magari le za konjsko silo, je za našo dolino neprecenljiva, za to le Bog daj, da bi se uže skoro zgradevati pričela.

Kozice se nam iz Trsta naglim korakom bližajo, kajti po Krasu se jih ne manjka, pa tudi v naši dolini jih uže imamo, namreč v Št. Vidu. Božični prazniki bodo k razširjenju kozic velik del doprinesli, kajti revščina sili vse, kar le mogoče, prodati, to je, v Trst znesti, samo, da je denar.

**Iz Ljubljane.** (*Skofov teden*) smemo po pravici imenovati ravno minuli teden. Novi knezoškof ljubljanski dr. Misija došel je v Ljubljano minuli četrtek dne 11. t. m. s poštnim vlakom okrog 1/2 2. ure popoldne. Na kolodvoru pričakovali so ga dostojanstveniki ljubljanski: gospod deželni predsednik baron Winkler, deželni glavar grof Thurn, mestni župan Grasselli, trgovinske zbornice predsednik Kušar, cesarski svetovalec Murnik; kanonika Čebašek in Jeran z mnogobrojno duhovščino in uradniki. Izmed pozdravov omenjamo najprej onega gosp. deželnega predsednika, dalje gosp. kanonika Čebaška, ki je škofa pozdravil najprej v daljnem latinskem govoru, končno pa tudi v slovenskem govoru; enako ga je slovensko pozdravil župan Grasselli, škof pa zahvalo izrekal enako tudi v slovenščini. Po pozdravih spremil je gosp. deželni predsednik škofa k vozu in peljala sta se skupaj po dunajski cesti v stalno cerkev, od katere so ga po opravljeni molitvi spremili v škofijsko poslopje. Občinstvo pozdravilo je škofa s živio-klici. — Minulo nedeljo dne 14. pa se je vršilo slovesno vmeščenje z zvonjenjem v vseh cerkvah, sprevodom po mestu, vmeščenjem, branjem volitvenih pisem cesarjevega in papeževega, poklanjanje, slovesna sv. maša in končno papežev blagoslov, katerega po posebnem pooblastilu podeli nov knezoškof.

— (*Imenovanje.*) Uradna „Wiener Zeitung“ minule sobote objavlja imenovanje gosp. gimnazijskega vodje Jak. Smoleja za deželnega šolskega nadzornika za srednje in ljudske šole na Kranjskem; na mesto njega pa je imenovan za vodjo ljubljanske gimnazije velezaslužen pisatelj slovenski, do sedaj profesor na akademski gimnaziji dunajski, gospod Josip Šuman. Slovenci smemo si čestitati izrekoma k imenovanju gospoda Šumana, pa tudi v novoimenovanemu šolskemu nadzorniku pozdravljamo skušenega strokovnjaka, kateri, tako se nadejamo, ne bode nikdar prezrl, da mu — rojenemu Slovcu — imeniten njegov posel naklada sveto dolžnost vsaj popolne pravičnosti nasproti naši narodnosti. V tej nadi potrjuje nas preteklost gospoda novega šolskega nadzornika.

— (*Ljubljanski anarhisti*) pred porotniki v Celovcu zaslišali so po šestdnevni obravnavi minuli četrtek svojo sodbo. Železnikar obsojen je bil zarad veleizdaje in motenja javnega miru v osemletno ječo, poostreno

vsak mesec z enim postom; drugi zločinci so vsi oproščeni. Državni pravdnik je oglašil pritožbo ničevosti proti oprostitvi.

— (*† Čast. gosp. Ivan Gostiša*), bivši kurat v kaznilnici na ljublianskem gradu, umrl je minulo sredo v tukajšnji hiralnici po dolgem bolehanji za sušico. Lahka mu bodi zemlja blagemu pokojniku!

— (*† Gospá Ivanča Toman-Jamnikova*), svoj čas ena najspretnjših igralk slovenskega gledališča ljubljanskega, seluj soproga deželnega računskega oficijala, umrla je dne 9. t. m. Blag ji bodi spomin!

— (*Dmači slikar Wolf*) umrl je konec minulega tedna nagloma med potjo, ko so ga prenesli v bolnico. Dežela zgubi v njem najspretnjšega umetnika te stroke.

— (*Gosp. deželni predsednik baron Winkler*) odpeljal se je v torek večer na Dunaj po uradnih opravkih.

— (*Železnocestni vozni listi.*) Ukaz ministerstev za finance in trgovino od 1. aprila 1884., št. 41 drž. zak., je določil, da se od 1. januarja 1885. l. počenši smejo, z izimki, ki jih določa štempeljska postava, po kraljevinah in deželah zastopanih v državnem zboru, in to, kedar se kaj oddaje v odpravo do kake avstro-ogerske postaje, v vseh okolnostih, in če se oddaje v odpravo do kake zunaj Avstro-Ogerske ležeče postaje, vselej, kjerkoli niso za neke zvezne promete z odobrenjem železno-cestnega nadzornega oblastva uvedeni obrazci, ki se ločijo od občno prepisanih, uporabljati samo vozni listi z vtiskanim štempeljskim znamenjem. Ukaz ministerstev za finance in trgovino od 2. novembra 1884., drž. zak. štev. 181. pa določuje, da to, kar ukaže ukaz od 1. aprila, še le 1. julija 1885. l. pride v moč. Trgovinsko ministerstvo pa, to predsedstvu trgovinske in obrtne zbornice naznanja, omenja, da se pri neposrednem prometu na Laško, v Švico, na Francosko, v Belgijo, Rusijo, Rumunijo in Serbijo smejo še sedanji vozni listi brez vtiskanega štempeljskega znamenja rabiti tudi od 1. julija 1885. leta naprej, in te tako dolgo, dokler se kaj družega ne določi. Ti so tedaj smejo v zasebnih tiskarnah tiskati.

### Zahvala.

Milostivi gospod knez in škof dr. Jakob Missia je blagovolil izročiti mi pet sto goldinarjev za ljubljanske uboge.

V imé ubozih si usojam javno izrekati najtoplejšo in najiskrenejšo zahvalo za velikodušno to darilo.

V Ljubljani 13. decembra 1884.

Župan: Grasselli.

### Novičar iz domačih in tujih dežel.

**Z Dunaja.** — Cesarjevič Rudolf podá se k svetu večeru, rojstnemu dnevu svoje matere cesarice 24. dne t. m. v Budapešt, pa se koj drugi dan vrne zopet nazaj na Dunaj. — Zdravje nevarno obolelega nadvojvoda Leopolda se je v toliko zboljšalo, da se odslej ne bode več vsak dan poročalo o njegovem zdravju. — Državni zbor sklenil bo pred koncem tega tedna svoje zborovanje pred božičnimi prazniki. Sklepati ima še o podaljšanji postave za privolitev krajnih železnic, o pomoči sladkorne industrije in še o več manj važnih predmetih. — Po napadu Neuwirthovem na trgovskega ministra barona Pino-ta postal je sprejem postave o krajnih železnicah za-nj vprašanje zaupanja in zato si bode desnica prizadevala, da se postava sprejme po predlogu odsekovem, levičarji pa bodo napenjali vse